

دام چند هزار دلاری برای جویندگان مدرک تحصیلی

اینها مصداق زبان چرب و نرم هستند؛ همان‌ها که قادرند مار را با زبان از لانه بیرون بکشند.

اینها مصداق زبان چرب و نرم هستند؛ همان‌ها که قادرند مار را با زبان از لانه بیرون بکشند. اینها مسلسل‌وار، چه با چاپ آگهی در روزنامه‌ها، چه با راه انداختن سایت اینترنتی و چه با فرستادن پیامک، در گوش مردم زمزمه می‌کنند که «؛اگر مدرک فنی و حرفه‌ای دارید، اگر در رشته‌های پیراپزشکی تجربه کاری دارید و اگر سابقه فعالیت‌های اجتماعی و هنری دارید، می‌توانید بر اساس این تجربیات، از بهترین دانشگاه‌ها مدرک تحصیلی بگیرید»؛ در حالی که همه حرف‌هایشان سرابی بیش نیست.

گره‌ها با دلار باز می‌شود

به مردی که آن سوی خط تلفن است، می‌گویم بابت پیامکی که از جانب شرکتشان دریافت کرده‌ام تماس می‌گیرم و او می‌فهمد که من مشتری تبدیل سوابق کاری به مدرک تحصیلی هستم. چون هر دو می‌دانیم دنبال چه هستیم او سریع سر اصل ماجرا می‌رود و توضیح می‌دهد که اگر دیپلم و حداقل هشت سال سابقه کار دارم باید مدارک و مستنداتم را به او و همکارانش بدهم تا از بین رشته‌های تحصیلی متناسب با تجربه‌ام، یکی را انتخاب کنم و از یکی از دانشگاه‌های آمریکا، انگلیس، فرانسه، ایتالیا و مالزی مدرک بگیرم.

او مطمئن می‌کند که مدرک تحصیلی‌ای که تا دو ماه دیگر به دستم می‌رسد کاملاً اصل است و به این می‌ماند که من چند سال سر کلاس‌های درس این دانشگاه‌ها نشسته‌ام و تمام واحدهای درسی را با موفقیت پشت سر گذاشته‌ام و آنها برایم مدرک صادر کرده‌اند. مردی که پشت خط تلفن است آنقدر مطمئن حرف می‌زند که برای افراد زودباور، هیچ شک و شبهه‌ای باقی نمی‌گذارد، چون او این جمله را هم چاشنی حرفش می‌کند که «؛ما این کار را براساس مصوبه سال 2001 سازمان ملل که به کشورهای عضو پیمان لاهه اجازه صدور مدارک این‌چنینی را داده، انجام می‌دهیم.»

حرف‌های مرد واقعا دلفریب است، اما فقط یک مشکل وجود دارد و آن هم هزینه‌های صدور مدرک است؛ 5000 تا 8000 دلار، یعنی ده تا 16 میلیون تومان برای لیسانس، فوق لیسانس و دکتری.

در بساطشان همه چیز هست

برای درست و قانونی جلوه دادن یک کار غیرقانونی باید تمام فوت و فن‌های کار را بلد بود؛ همه شرکت‌هایی که در حوزه تبدیل سوابق کاری به مدارک تحصیلی (ملقب به سیستم VAE) فعالیت می‌کنند این فوت‌وفن‌ها را بلدند.

آنها در توضیحات تلفنی یا سایت‌ها و وبلاگ‌هایی که برای خودشان در فضای مجازی راه انداخته‌اند توضیح می‌دهند که این صدور مدرک، بر اساس قانون بین‌المللی آموزش از راه دور و آنلاین و زیر نظر سازمان کنسولگری و شورای مجازی و آموزش از راه دور در دنیا صورت می‌گیرد و آنقدر معتبر است که برای کاربایی داخلی و بین‌المللی، کارراه‌انداز است و قابلیت ارائه به سفارتخانه‌ها (برای دریافت ویزاهای مختلف)، موسسات و مراکز آموزشی و تخصصی بین‌المللی و همایش‌ها و کنگره‌های علمی و تخصصی و معتبر در مهاجرت با امکان دریافت تأییدیه‌های بین‌المللی را نیز دارد.

اینها برای اثبات حقانیت‌شان به مفاد کنوانسیون پیمان لاهه نیز اشاره می‌کنند و مدعی‌اند بر اساس این پیمان، برخی از دانشگاه‌های جهان با کسب مجوزهای بین‌المللی می‌توانند نسبت به سوابق کاری، علمی، فرهنگی، دانشگاهی، پژوهشی، مذهبی، سیاسی و نظامی افراد، مدرک دانشگاهی صادر کنند.

بنابر ادعای این افراد، این مدارک در کل کشورهای عضو پیمان لاهه معتبر است و هیچ فرقی با سایر مدارک دانشگاهی ندارد؛ در کشورهایی هم که عضو پیمان لاهه نیستند می‌توان این مدارک را با هزینه‌ای مناسب، ترجمه و تأیید قانونی (تأیید سفارت و وزارت امور خارجه کشور متبوع) کرد.

این مدعیان، این جملات را آنچنان با آب و تاب شرح و توضیح می‌دهند که مشتری خوش‌باور که قصد پیمودن ره صد ساله در یک

شب را کرده، خودش را صاحب یکی از مدارک حسابداری، طب سوزنی، مهندسی صدا، مهندسی هوا فضا، زیبایی درمانی، علوم رفتاری، طالع بینی و ستاره شناسی، رفتارشناسی حیوانات، تشریح، مدیریت کشورداری، علوم مذهبی ازدواج، مدیریت بحران و شایعه شناسی، تغذیه کودک، روانپزشکی بالینی، آسیب شناسی جمجمه، خدمات مشاوره، متخصص زیبایی و پوست و... تصور می کند و بابت این رویاهای خوش، هزینه های کلان می دهد؛ غافل از این که هیچ کدام از این مدارک در ایران اعتبار ندارد.

غیرقانونی است

اگر کمی عقل و منطق را در تصمیم گیری دخیل کنیم بی شک هیچ کدام از این وعده ها واقعی نیست؛ اما معاون آموزشی وزارت علوم عقل و منطق را وارد کار نمی کند و به جایش از آیین نامه ها و دستورالعمل ها و قوانینی حرف می زند که هیچ اشاره ای به تبدیل تجربیات کاری به سوابق تحصیلی آن هم در کشوری خارجی ندارد.

حسین نادری منش در گفت و گو با جام جم می گوید: در فرآیند اعتبارسنجی مدارک تحصیلی در وزارت علوم به هیچ وجه چنین مدارکی پذیرفته نمی شود، چون هیچ آیین نامه ای مبنی بر تبدیل سوابق کاری به مدرک دانشگاهی وجود ندارد، بخصوص این که دانشگاهی خارجی که از صحت و سقم سوابق کاری و تجربیات افراد بی خبر است، بخواهد چنین اقدامی کند. به گفته او، چون این مدارک هیچ اعتباری در ایران ندارد، شهروندان باید آگاه باشند و در چنین دام هایی نیفتند و قوه قضاییه نیز باید پیگیر پیشگیری از این جرم و مجازات دادن مجرمان باشد.

مصدق کلاهبرداری

محمدعلی اسفغانی، مخبر کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس نهم نیز عقیده ای مشابه دارد و در گفت و گو با جام جم، تبدیل تجربیات کاری به مدرک تحصیلی و گرفتن پول در ازای آن را عنوانی مجرمانه و از مصادیق کلاهبرداری و تحصیل مال نامشروع می داند. او که معتقد است علت رونق چنین فعالیت هایی، ناآگاهی مردمی است که براحتی مورد سوءاستفاده قرار می گیرند، می گوید: برای مقابله با این قبیل کارها نیازی به قانونگذاری در مجلس نیست، چرا که با استناد به قوانین مربوط به کلاهبرداری می توان این افراد را تحت تعقیب قرار داد؛ ضمن این که مردم مطمئن باشند اگر در دام این سودجویان قرار گرفتند قوانین از آنها حمایت خواهد کرد.

شیطنت های مدرک گرایی

نیفتادن در دام و نچسیدن تبعات تلخ آن خیلی بهتر از در دام افتادن و مورد حمایت قانون قرار گرفتن است، اما نیفتادن در این دام و همه دام های مشابه، نیاز به آگاهی همگانی دارد که البته به علت جامعه مدرک گرایی ما فعلاً مقدور نیست.

در فرهنگ ما همیشه بین افراد صاحب مدرک و بدون مدرک، خط کشی می شود، حتی اگر سواد و اطلاعات فرد بدون مدرک بیشتر و عمیق تر از فرد دانشگاه رفته باشد. پس طبیعی است در چنین جوی هر کس مدرک بالاتری داشته باشد بخصوص اگر مدرکش از دانشگاه های خارجی باشد یک سر و گردن از دیگران بالاتر می ایستد و به حقوق و مزایای بیشتری می رسد.

به همین علت است که افراد سودجو چنین شرکت هایی تاسیس می کنند و هرازگاهی افرادی را در دام می اندازند و با مدارک دلخوش کن، کلاهشان را برمی دارند و جامعه را آلوده به متخصصان پوشالی می کنند؛ تازه اگر این شرکت ها مدارک کاغذی قلابی و مورد ادعایشان را به مشتریان تحویل دهند و پس از گرفتن پول، غیبتشان نزنند.

مریم خباز / گروه جامعه